

El nou programa de seguiment dels espais marins amplia el seu abast d'acció a tots els espais marins protegits de Catalunya

- Per primer cop, el programa científic també inclou, a més dels Parcs Naturals, els espais marins protegits del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) i la Xarxa Natura 2000 a Catalunya
- El nou contracte signat per la Universitat de Barcelona i el Departament de Territori i Sostenibilitat impulsarà el programa de seguiment científic de la biodiversitat marina als espais marins protegits del 2021 al 2024

El nou programa de seguiment científic dels espais marins que impulsa el Departament de Territori i Sostenibilitat ampliarà el seu abast d'acció i incorporarà tots els espais protegits de Catalunya. Fins ara aquest seguiment s'havia concentrat especialment al Parc Natural del Cap de Creus i al Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. Amb el nou contracte signat

amb la Universitat de Barcelona (UB) es dona un nou impuls a aquest programa i s'estén a totes les àrees incloses dins del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) i la Xarxa Natura 2000, de les quals encara no es disposa de dades científiques tan detallades com dels parcs marins.

La secretària de Medi Ambient i Sostenibilitat, Marta Subirà, ha destacat que aquest nou programa **“permetrà avançar en el coneixement sobre l'estat de conservació i les tendències principals que afecten els hàbitats i les espècies marines del nostre àmbit”**. **“Som conscient que el nostre medi marí acumula un dèficit històric de coneixement, però ara aquesta**

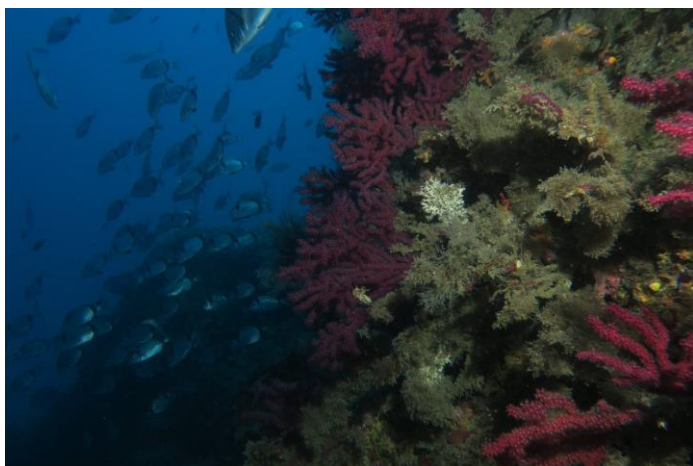
■ Comunicat de premsa ■

mancança podrà veure's corregida gràcies a dos projectes estratègics que arrenquen aquest any 2021, per una banda, el seguiment de la biodiversitat marina als espais marins protegits de Catalunya que ara hem formalitzat amb la UB i, de l'altra, el mapa d'hàbitats marins (2021-2023). Gràcies a aquests projectes es farà un gran salt endavant en el coneixement d'aquest àmbit per tal de poder-hi aplicar les polítiques públiques necessàries per garantir-ne la conservació", ha dit Subirà

El contracte amb la UB està dotat amb 736.527 euros i es desplegarà del 2021 al 2024 amb l'objectiu de millorar l'estat de conservació i protegir la biodiversitat del medi marí d'arreu del territori. El programa dona continuïtat a l'activitat investigadora iniciada per la universitat el 1990 i està gestionat per l'oficina de transferència de coneixement de la UB (Fundació Bosch i Gimpera, FBG-UB).

Coordinaran el seguiment científic els experts Bernat Hereu (Parcs Naturals Marins) i Cristina Linares (PEIN i Xarxa Natura 2000), que són membres de la Facultat de Biologia i de l'Institut de Recerca de la Biodiversitat de la UB (IRBio). També hi participaran equips de la UB i d'altres institucions, integrats dins el Grup de Recerca en Biologia i Ecologia Bentòniques i el Grup de Recerca Biologia de la Conservació en Ecosistemes Marins (MEDRECOVER), amb una tradició investigadora de més de 25 anys en projectes de recerca bàsica i aplicada als espais naturals protegits de Catalunya i altres reserves marines de tota la Mediterrània.

Conèixer i protegir el patrimoni natural marí a Catalunya

Les àrees marines protegides són una eina de gestió essencial per a la preservació dels ecosistemes litorals. A Catalunya, el Parc Natural del Cap de Creus i el Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter preserven un patrimoni natural únic que està amenaçat pels impactes d'origen natural o

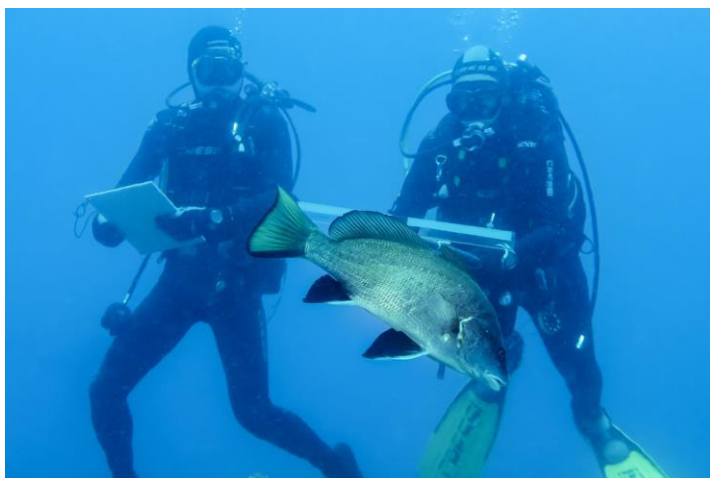
antropogènic sobre el medi marí. Aquests parcs naturals marí-terrestres, considerats com dues de les reserves marines més emblemàtiques de la Mediterrània, estan integrats per àrees amb diferents nivells de protecció.

■ Comunicat de premsa ■

La metodologia aplicada pels equips UB-IRBio donarà resposta a les exigències de la gestió adaptativa dels espais naturals protegits de Catalunya per millorar la gestió del patrimoni natural a les àrees marines. El model de gestió exigeix avaluar de manera periòdica l'estat de conservació del patrimoni natural, considerar les diferències que hi ha entre els diferents espais - distribució, extensió, tipus de comunitats i espècies, etc.-, i determinar les pressions que actuen sobre cada ecosistema concret.

Per al treball científic, també és decisiu poder disposar de sèries temporals de dades **“per poder conèixer l'estat dels ecosistemes marins i comparar l'evolució de les comunitats amb les àrees en què no existeix aquesta informació temporal (com els espais del PEIN i la Xarxa Natura 2000) i així extreure conclusions rellevants basades en el coneixement científic”**, explica Bernat Hereu, un dels científics que coordina el programa i professor del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB.

Nous descriptors per identificar les pertorbacions al litoral

En el marc del programa, l'equip farà un seguiment científic de diversos indicadors (gorgònia vermella, corall vermell, briozous, comunitats algals, garotes, coves, comunitats mediolitorals, etc.) per avaluar l'estat ecològic de les comunitats biològiques i l'impacte de l'activitat humana (submarinisme, pesca artesanal i esportiva, furtivisme, canvi climàtic,

etc.) sobre l'ecosistema marí.

També es desenvoluparà un sistema d'alerta possibilitant l'establiment d'una sèrie d'indicadors nous que s'hauran de seguir en el cas que es produeixin situacions inesperades de modificació considerable dels paràmetres ambientals que puguin afectar la biodiversitat marina o davant situacions imprevistes com per exemple en cas de grans temporals, episodis de contaminació o furtivisme de corall i possible replantació, entre altres, per garantir el bon estat de conservació de la biodiversitat marina en aquests espais protegits. **“És important poder contextualitzar les diferents pertorbacions del medi marí**

■ Comunicat de premsa ■

a una escala espacial i temporal més àmplia així com incorporar els efectes del canvi climàtic en la gestió dels espais marins protegits. El fet que les diferents pertorbacions actuïn a escala local, regional o global i interaccionin entre elles determina quines són les actuacions o mesures de gestió que cal adoptar per eliminar-les o reduir-les”, detalla la professora e investigadora ICREA Acadèmia Cristina Linares.

L'equip científic col·labora directament amb organismes internacionals com ara la Xarxa d'Àrees Protegides del Mediterrani (MEDPAN), la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN) i el Centre d'Activitat Regional per a Àrees Especialment Protegides (RAC/SPA). Això permetrà incloure els parcs naturals marins i la Xarxa Natura 2000 de Catalunya com a casos d'estudi amb el suport d'aquests organismes destacats per la gestió i conservació dels ecosistemes marins dins l'àmbit internacional.

El seguiment marí com a peça clau per l'aplicació del model de gestió adaptativa

Aquest programa està dissenyat també per donar resposta al sistema de regulació basat en la gestió adaptativa i que fa necessari fer un seguiment més detallat i acurat dels indicadors de l'estat de conservació de l'ecosistema marí i dels indrets on es practiquen les diferents activitats antròpiques.

El model de gestió adaptativa estableix la obligació de revisar periòdicament les regulacions establertes normativament i les dades obtingudes pel seguiment anual de les comunitats marines, que ens han de servir per a la presa de decisions i com a garantia de l'objectivitat i solvència.

El seguiment és una eina fonamental per l'aplicació del model de gestió adaptativa que s'aplica ja en aquestes Àrees Marines Protegides. Concretament el Pla rector d'ús i gestió (PRUG) de la Reserva Natural Parcial (RNP) marina de les Medes que regula, entre altres aspectes, els límits d'immersions establint un màxim anual d'immersions per cada zona o sector d'immersió de la RNP que s'han de revisar periòdicament a partir del seguiment de l'evolució i estat de conservació de les comunitats biològiques marines. Precisament, amb aquesta mateixa visió s'està treballant en l'elaboració del PRUG de l'àmbit marí del Parc Natural del Cap de Creus. El Pla està actualment en redacció i participació ciutadana.

Programa Global de Seguiment de la Biodiversitat

La Directiva Hàbitats estableix que els estats membres s'han d'encarregar del seguiment de l'estat de conservació de les espècies i hàbitats i també senyala

■ **Comunicat de premsa** ■

l'obligació d'elaborar cada 6 anys un informe on s'expliquin les repercussions de les mesures de conservació adoptades. Per l'àmbit marí Catalunya compta amb 5 hàbitats d'interès comunitari i vora una vintena d'espècies d'interès comunitari pertanyents a diferents grups faunístics i florístics i sobre els quals ara mateix es disposa de molt poca o nul·la informació, situació que cal revertir, entre d'altres, amb la informació que arribi a través de l'execució d'aquest contracte, en els propers anys i de manera recurrent i periòdica.

Més enllà dels hàbitats i les espècies d'interès comunitari, cal tenir present també que el Departament de Territori i Sostenibilitat impulsa el Programa Global de Seguiment de la Biodiversitat de Catalunya (SISEBIO). Aquest és un projecte que s'estructura com a eina de seguiment de la biodiversitat al llarg del temps i amb la intenció de dotar Catalunya dels instruments necessaris pel coneixement de les tendències de la diversitat biològica i la seva resposta al canvi global.

Dins els múltiples nivells en els quals s'estructura la biodiversitat (gens, espècies, comunitats, hàbitats, paisatge, etc), el seguiment que es proposa en el marc del SISEBIO es centra entorn a dos dels seus components. Per una banda, en la mesura dels canvis en les propietats dels hàbitats en quan a distribució i en les propietats de l'estructura i funcions a escala local. Per l'altra banda, el seguiment es complementa amb les propietats dels canvis de les comunitats d'organismes dels hàbitats, d'acord amb la seva funció tròfica. El seguiment de tots aquests components es desenvolupa a escala de tot Catalunya. En el medi terrestre i les aigües continentals el projecte ja va iniciar la seva feina de camp el 2018. En l'àmbit marí aquest contracte ha d'aportar a partir dels propers anys tota la informació necessària.

7 de maig de 2021